

O‘ZBEKISTON TURISTIK RESURSLARIDAN RATSIONAL FOYDALANISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH (JIZZAX VILOYATI MISOLIDA)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20172162>

Burxonov Nuriddin Isomiddin og‘li

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti assistenti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasida turistik resurslardan ratsional foydalanishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish masalalari Jizzax viloyati misolida tahlil qilingan. Tadqiqot davomida hududning tabiiy, tarixiy-madaniy va rekreatsion salohiyati o‘rganilib, turizm infratuzilmasining holati, investitsion imkoniyatlari hamda xizmat ko‘rsatish tizimidagi mavjud muammolar yoritilgan. Shuningdek, turistik resurslardan samarali foydalanishda davlat va xususiy sektor hamkorligi, hududiy boshqaruv mexanizmlari, raqamli texnologiyalar, marketing strategiyalari va ekologik barqarorlik tamoyillarining ahamiyati ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Maqolada Jizzax viloyatida ekoturizm, qishloq turizmi, sog‘lomlashtirish va rekreatsion turizmni rivojlantirish orqali hudud iqtisodiyotini faollashtirish, aholi bandligini oshirish va xizmat ko‘rsatish sohasining raqobatbardoshligini kuchaytirish bo‘yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.*

Kalit so‘zlar: *turizm, resurslar, ekoturizm, infratuzilma, investitsiya, rivojlanish, marketing, barqarorlik, boshqaruv, klaster, samaradorlik, rekreatsiya, raqamlashtirish, logistika, xizmatlar, hudud, iqtisodiyot, Jizzax.*

Аннотация: *В данной статье рассматриваются вопросы совершенствования организационно-экономических механизмов рационального использования туристических ресурсов Республики Узбекистан на примере Джизакской области. В ходе исследования были изучены природный, историко-культурный и рекреационный потенциал региона, состояние туристической инфраструктуры, инвестиционные возможности и существующие проблемы в сфере обслуживания. Также научно обоснована значимость государственно-частного партнерства, механизмов территориального управления, цифровых технологий, маркетинговых стратегий и принципов экологической устойчивости в эффективном использовании туристических ресурсов. В статье разработаны предложения и рекомендации по развитию экотуризма, сельского, оздоровительного и рекреационного туризма в Джизакской области с целью активизации региональной экономики, повышения занятости населения и усиления конкурентоспособности сферы услуг.*

Ключевые слова: туризм, ресурсы, экотуризм, инфраструктура, инвестиции, развитие, маркетинг, устойчивость, управление, кластер, эффективность, рекреация, цифровизация, логистика, услуги, регион, экономика, Джизак.

Abstract: *This article analyzes the issues of improving the organizational and economic mechanisms for the rational use of tourism resources in the Republic of Uzbekistan based on the example of Jizzakh region. During the research, the natural, historical-cultural, and recreational potential of the region, the condition of tourism infrastructure, investment opportunities, and existing problems in the service sector were studied. The importance of public-private partnership, territorial management mechanisms, digital technologies, marketing strategies, and environmental sustainability principles in the effective use of tourism resources was scientifically substantiated. The article also develops proposals and recommendations for the development of ecotourism, rural tourism, health tourism, and recreational tourism in Jizzakh region in order to enhance the regional economy, increase employment, and strengthen the competitiveness of the service sector.*

Key words: *tourism, resources, ecotourism, infrastructure, investment, development, marketing, sustainability, management, cluster, efficiency, recreation, digitalization, logistics, services, region, economy, Jizzakh.*

Kirish

Bugungi kunda turizm jahon iqtisodiyotining eng muhim va istiqbolli tarmoqlaridan biri sifatida mamlakatlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida muhim o‘rin egallamoqda. Turizm nafaqat iqtisodiy daromad manbai, balki hududiy infratuzilmani rivojlantirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish, madaniy merosni asrash va xalqaro hamkorlikni kengaytirishda ham katta ahamiyat kasb etadi. O‘zbekiston ham boy tarixiy-madaniy merosi, tabiiy resurslari va geografik imkoniyatlari bilan turizmni rivojlantirish uchun katta salohiyatga ega davlatlardan biri hisoblanadi. So‘nggi yillarda mamlakatda turizm infratuzilmasini yaxshilash, yangi

turistik yo‘nalishlarni rivojlantirish va investitsiyalarni jalb qilishga qaratilgan keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda.

Jizzax viloyati tabiiy landshaftlari, rekreatsion hududlari, ekologik salohiyati va tarixiy obyektlari bilan turizmni rivojlantirish uchun qulay hududlardan biri sanaladi. Ayniqsa, Zomin, Baxmal va Forish hududlarining tabiiy imkoniyatlari ekologik hamda sog‘lomlashtirish turizmini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Biroq hududda turistik resurslardan foydalanish darajasi yetarli emasligi, infratuzilma va xizmat ko‘rsatish tizimidagi ayrim muammolar mavjud salohiyatdan to‘liq foydalanishga to‘sqinlik qilmoqda. Shu sababli turistik

resurslardan ratsional foydalanishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish, zamonaviy boshqaruv usullarini joriy etish, investitsion faollikni oshirish hamda ekologik barqarorlikni ta'minlash muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Asosiy qism

Turizm zamonaviy iqtisodiyotning yuqori daromad keltiruvchi, ko'p tarmoqli va strategik ahamiyatga ega yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Jahon tajribasi shuni ko'rsatadiki, turistik resurslardan samarali foydalanish hududlarning iqtisodiy rivojlanishiga, aholi turmush darajasining oshishiga, yangi ish o'rinlari yaratilishiga hamda xizmat ko'rsatish sektorining kengayishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli bugungi kunda turistik salohiyatdan ratsional foydalanish masalasi nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va ekologik jihatdan ham muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etmoqda. O'zbekiston Respublikasida ham turizmni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda va bu borada hududiy imkoniyatlarni kompleks o'rganish hamda ularni boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb masala hisoblanadi.

Turistik resurslar deganda ma'lum hududda mavjud bo'lgan tabiiy, tarixiy, madaniy, ekologik va rekreatsion obyektlar tushuniladi. Ushbu resurslar turistlarni jalb etish, sayohat xizmatlarini tashkil qilish va hududning iqtisodiy salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

O'zbekistonda Samarqand, Buxoro, Xiva singari tarixiy shaharlardan tashqari, tabiiy turizm imkoniyatlari yuqori bo'lgan hududlar ham mavjud bo'lib, Jizzax viloyati ana shunday istiqbolli hududlardan biri hisoblanadi. Viloyatning geografik joylashuvi, tog'li hududlari, ekologik toza tabiati va boy madaniy merosi uni ichki hamda xalqaro turizmni rivojlantirish uchun muhim maskanga aylantiradi. Jizzax viloyatining turistik salohiyati, avvalo, uning tabiiy resurslari bilan bog'liqdir. Viloyatda joylashgan Zomin milliy tabiat bog'i, Zomin sanatoriysi, Baxmal tog' hududlari, Forish tumanidagi tabiiy maskanlar hamda Aydar-Arnasoy ko'llar tizimi hududning rekreatsion imkoniyatlarini belgilab beradi. Ayniqsa, Zomin hududi o'zining musaffo havosi, archazor o'rmonlari va salqin iqlimi bilan nafaqat mahalliy, balki xorijiy turistlarni ham jalb qilish imkoniyatiga ega. Bunday hududlar ekoturizm, sog'lomlashtirish turizmi, tog' turizmi va oilaviy dam olish yo'nalishlarini rivojlantirish uchun muhim asos bo'lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, viloyatda qadimiy tarixiy obidalar, arxeologik yodgorliklar va milliy qadriyatlar ham mavjud bo'lib, ular madaniy turizmni rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi.

Turistik resurslardan ratsional foydalanish jarayonida tashkiliy mexanizmlarning samaradorligi muhim o'rin tutadi. Chunki hududdagi mavjud salohiyatdan to'liq foydalanish uchun davlat boshqaruvi organlari, xususiy sektor va mahalliy aholi o'rtasidagi

hamkorlik tizimi yaxshi yo'lga qo'yilishi zarur. Hozirgi vaqtda ayrim turistik hududlarda boshqaruv tizimining markazlashganligi, marketing faoliyatining sustligi va infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanishga to'sqinlik qilmoqda. Ayniqsa, turistik obyektlarga olib boruvchi yo'llar sifati, transport xizmatlari, zamonaviy mehmonxonalar va axborot markazlarining yetishmasligi turistlar oqimining oshishiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli hududiy turizmni boshqarishda zamonaviy menejment usullarini joriy etish, raqamli texnologiyalardan foydalanish va marketing strategiyalarini takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Turizm sohasining iqtisodiy samaradorligini oshirishda investitsion faoliyat muhim omillardan biridir. Jizzax viloyatida turizm infratuzilmasini rivojlantirish uchun davlat va xususiy sektor hamkorligini kuchaytirish zarur hisoblanadi. Ayniqsa, mehmonxona biznesi, dam olish maskanlari, ekologik turizm zonalari va transport-logistika tizimlariga investitsiyalarni jalb qilish hududning turistik jozibadorligini oshiradi. So'nggi yillarda viloyatda ayrim investitsion loyihalar amalga oshirilayotgan bo'lsa-da, mavjud salohiyatga nisbatan bu ko'rsatkich hali yetarli emas. Shu bois xorijiy investitsiyalarni jalb qilish uchun qulay iqtisodiy sharoit yaratish, soliq imtiyozlari berish va davlat-xususiy

sheriklik asosidagi loyihalarni ko'paytirish zarur bo'ladi. Turizm infratuzilmasining rivojlanishi hudud iqtisodiyotiga multiplikativ ta'sir ko'rsatadi. Chunki turizm bilan bog'liq xizmatlar transport, savdo, oziq-ovqat sanoati, hunarmandchilik va qishloq xo'jaligi kabi ko'plab tarmoqlarning rivojlanishiga xizmat qiladi. Jizzax viloyatida turizmni rivojlantirish orqali mahalliy aholi bandligini ta'minlash va ularning daromadlarini oshirish imkoniyati mavjud. Ayniqsa, tog' hududlarida istiqomat qiluvchi aholining mehmon uylari tashkil etishi, milliy taomlar tayyorlash, hunarmandchilik mahsulotlari ishlab chiqarishi va turistik xizmatlar ko'rsatishi hudud iqtisodiyotini faollashtirishga yordam beradi. Bu esa o'z navbatida kambag'allikni qisqartirish va hududlararo iqtisodiy tafovutlarni kamaytirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Turistik resurslardan foydalanishda ekologik barqarorlikni ta'minlash ham dolzarb masalalardan biridir. Chunki tabiiy hududlarda turizmning nazoratsiz rivojlanishi ekologik muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Xususan, o'rmonlarning qisqarishi, suv resurslarining ifloslanishi, chiqindilar muammosi va biologik xilmaxillikning kamayishi kabi holatlar turizmning uzoq muddatli rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli Jizzax viloyatida ekoturizmni rivojlantirish jarayonida ekologik monitoring tizimini kuchaytirish, muhofaza etiladigan hududlarni saqlash va turistlar uchun

ekologik madaniyatni shakllantirish zarur hisoblanadi. Turistik obyektlarda “yashil iqtisodiyot” tamoyillarini joriy etish, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish va chiqindilarni qayta ishlash tizimini yo‘lga qo‘yish ushbu jarayonning muhim tarkibiy qismi bo‘lishi mumkin.

Jizzax viloyatida turizmni rivojlantirishning muhim yo‘nalishlaridan biri raqamli texnologiyalarni keng qo‘llash bilan bog‘liqdir. Bugungi kunda turistlarning asosiy qismi sayohat marshrutlari, mehmonxonalar, transport xizmatlari va dam olish maskanlari haqida ma‘lumotlarni internet orqali izlaydi. Shu sababli hududning turistik obyektlarini xalqaro platformalarda targ‘ib qilish, elektron bronlash tizimlarini rivojlantirish va mobil ilovalar yaratish turizm xizmatlari samaradorligini oshirishga yordam beradi. Raqamli marketing strategiyalari orqali Jizzax viloyatining turistik brendini shakllantirish ham hududga turistlar oqimini ko‘paytirishda muhim rol o‘ynaydi.

Hududda turizmni rivojlantirishda kadrlar salohiyati ham muhim omillardan biri hisoblanadi. Malakali gidlar, mehmonxona menejerlari, servis xodimlari va turizm sohasida faoliyat yurituvchi mutaxassislarining yetishmasligi xizmat sifati pasayishiga sabab bo‘lishi mumkin. Shu bois turizm ta‘limini rivojlantirish, amaliy o‘quv dasturlarini kengaytirish va xalqaro tajribalarni o‘rganish muhim ahamiyatga ega. Jizzax viloyatida turizm sohasiga ixtisoslashgan o‘quv markazlari va kasbiy

tayyorlov dasturlarini tashkil etish xizmat ko‘rsatish sifati va raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qiladi.

Turistik resurslardan ratsional foydalanishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirishda hududiy rejalashtirish tizimini rivojlantirish ham katta ahamiyatga ega. Turizm obyektlarini hududiy joylashtirish, transport infratuzilmasini optimallashtirish va xizmat ko‘rsatish tarmoqlarini muvofiqlashtirish orqali resurslardan samarali foydalanish mumkin bo‘ladi. Ayniqsa, turizm klasterlarini shakllantirish hududning iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi. Turizm klasterlari doirasida mehmonxona biznesi, transport xizmatlari, hunarmandchilik markazlari va madaniy obyektlarni yagona tizim asosida rivojlantirish iqtisodiy samaradorlikni oshiradi.

Jizzax viloyatida turizmni rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlaridan biri hududiy turistik zonalarni shakllantirish va ularning ixtisoslashuv darajasini oshirish bilan bog‘liqdir. Hududning tabiiy-geografik xususiyatlari turizmning bir necha yo‘nalishlarini parallel ravishda rivojlantirish imkonini beradi. Masalan, Zomin hududi sog‘lomlashtirish va ekologik turizmga, Forish tumani ekstremal hamda etnoturizmga, Aydar-Arnasoy ko‘llari esa suv va rekreatsion turizmga ixtisoslashishi mumkin. Turistik hududlarni maqsadli rivojlantirish orqali mavjud resurslardan samarali foydalanish, xizmatlar sifatini yaxshilash

va turistlarning hududda bo'lish muddatini uzaytirish imkoniyati ortadi. Shu sababli har bir hududning iqtisodiy va tabiiy imkoniyatlarini hisobga olgan holda maxsus rivojlantirish dasturlarini ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega.

Viloyatda turizmni rivojlantirish jarayonida transport-kommunikatsiya tizimining o'rni alohida ahamiyat kasb etadi. Turistik obyektlarga olib boruvchi avtomobil yo'llarining sifati, jamoat transporti qatnovining qulayligi va logistika xizmatlarining rivojlanganligi turistlar oqimining ko'payishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ayrim tog'li hududlarda ichki yo'llarning ta'mirtalab holatda ekanligi yoki yo'l ko'rsatkichlarining yetarli emasligi turistlar uchun noqulaylik tug'dirmoqda. Shu bois zamonaviy avtomobil yo'llarini qurish, turistik marshrutlar bo'ylab axborot belgilarini o'rnatish, ekologik transport vositalarini joriy etish va ichki avtoturizmni qo'llab-quvvatlash zarur hisoblanadi. Bundan tashqari, hududda velosiped turizmi va piyoda sayohat yo'nalishlarini tashkil etish ham istiqbolli yo'nalishlardan biri bo'lishi mumkin.

Turistik resurslardan foydalanishda mahalliy aholi manfaatdorligini oshirish muhim iqtisodiy mexanizmlardan biri hisoblanadi. Jahon tajribasida aholining turizm jarayonlaridagi faol ishtiroki hududiy rivojlanishning barqarorligini ta'minlaydigan asosiy omillardan biri sifatida qaraladi. Jizzax viloyatida ham mahalliy aholini oilaviy mehmon uylari tashkil etish, milliy hunarmandchilik

mahsulotlarini ishlab chiqarish, gastronomik xizmatlar ko'rsatish va ekskursiya faoliyatiga jalb qilish orqali turizm iqtisodiyotiga integratsiya qilish mumkin. Bu nafaqat aholi bandligini ta'minlaydi, balki hududning milliy-madaniy qiyofasini saqlab qolishga ham xizmat qiladi. Ayniqsa, milliy urf-odatlar, xalq og'zaki ijodi, folklor dasturlari va an'anaviy taomlarni turistik mahsulot sifatida shakllantirish hududning turistik jozibadorligini oshiradi.

Bugungi kunda turizmni rivojlantirishda marketing siyosatini takomillashtirish muhim vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Jizzax viloyatining turistik imkoniyatlari ko'plab xorijiy va mahalliy turistlar uchun yetarlicha tanilmagan. Shu sababli hududning turistik imijini shakllantirish va uni xalqaro maydonda targ'ib qilish zarur hisoblanadi. Bunda internet marketing, ijtimoiy tarmoqlar, virtual turlar, multimedia reklamalari va xalqaro turizm yarmarkalarida faol qatnashish katta samara beradi. Turistik brend yaratish orqali Jizzax viloyatini ekologik va sog'lomlashtirish turizmi markazi sifatida namoyish etish mumkin. Shuningdek, hududning o'ziga xos tabiiy manzaralari va milliy qadriyatlari asosida maxsus turistik paketlarni ishlab chiqish turistlar oqimini ko'paytirishga xizmat qiladi.

Turizm sohasida xizmat ko'rsatish sifati raqobatbardoshlikning asosiy mezonlaridan biri hisoblanadi. Shu sababli mehmonxona, restoran, transport va ekskursiya xizmatlarida xalqaro standartlarni joriy etish muhimdir. Jizzax

viloyatida ayrim turistik maskanlarda servis sifati talab darajasida emasligi kuzatiladi. Xususan, xorijiy tillarni biladigan mutaxassislarining kamligi, xizmat ko'rsatish madaniyatining yetarli shakllanmaganligi va axborot xizmatlarining sustligi turistlar ehtiyojlarini to'liq qondirishga to'sqinlik qilmoqda. Shu bois xizmat ko'rsatish xodimlarini muntazam malaka oshirish kurslariga jalb qilish, xalqaro tajribalarni o'rganish va zamonaviy servis standartlarini joriy etish zarur bo'ladi.

Agro va qishloq turizmi imkoniyatlari ham katta ahamiyatga ega. Viloyatning qishloq hududlari tabiiy landshaftlari, qishloq xo'jaligi mahsulotlari va milliy turmush tarzi bilan turistlarni jalb qilish salohiyatiga ega. Qishloq turizmini rivojlantirish orqali turistlarga milliy urf-odatlar, an'anaviy dehqonchilik jarayonlari, xalq amaliy san'ati va milliy taomlar bilan yaqindan tanishish imkoniyati yaratiladi. Bu esa nafaqat turizm xizmatlari ko'lamini kengaytiradi, balki qishloq aholisi daromadlarini oshirish va hududiy iqtisodiy faollikni kuchaytirishda muhim rol o'ynaydi.

Turizm sohasida innovatsion yondashuvlardan foydalanish ham iqtisodiy samaradorlikni oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, "aqli turizm" konsepsiyasi asosida raqamli xaritalar, elektron gid tizimlari, QR-kodli axborot xizmatlari va onlayn rezervatsiya platformalarini joriy etish turistlar uchun qulaylik yaratadi. Bundan tashqari, sun'iy intellekt asosida turistik

oqimlarni prognoz qilish, hududiy resurslardan foydalanish samaradorligini tahlil qilish va xizmatlar sifatini monitoring qilish imkoniyatlari ham kengaymoqda. Zamonaviy innovatsion texnologiyalar turizm boshqaruvining shaffofligi va tezkorligini oshirish bilan birga, marketing faoliyatining samaradorligini ham kuchaytiradi.

Turizmni rivojlantirishda mavsumiylik muammosi ham muhim iqtisodiy masalalardan biri hisoblanadi. Ayrim turistik hududlarda turistlar oqimi asosan yoz yoki bahor fasllariga to'g'ri keladi, natijada boshqa mavsumlarda xizmat ko'rsatish obyektlari faoliyati pasayadi. Jizzax viloyatida ushbu muammoni bartaraf etish uchun yil davomida faoliyat yurituvchi turistik mahsulotlarni shakllantirish zarur. Masalan, qishki tog' sayohatlari, sog'lomlashtirish xizmatlari, etnofestivallar, sport musobaqalari va ekologik forumlar tashkil etish orqali mavsumiylik ta'sirini kamaytirish mumkin. Bu esa turizm infratuzilmasidan yil davomida samarali foydalanish imkonini beradi.

Hududda turizm xavfsizligini ta'minlash ham muhim tashkiliy mexanizmlardan biri hisoblanadi. Turistlar uchun xavfsiz va qulay muhit yaratish hududning xalqaro imijiga bevosita ta'sir qiladi. Shu bois turistik obyektlarda tibbiy xizmatlar, favqulodda vaziyatlar tizimi, ekologik xavfsizlik va sanitariya talablarini kuchaytirish zarur. Ayniqsa, tog'li va ekologik hududlarda xavfsizlik qoidalariga qat'iy rioya qilish

turistlarning hayoti va salomatligini himoya qilishda muhim omil hisoblanadi. Shuningdek, turizmni rivojlantirishda ilmiy tadqiqotlar va statistik monitoring tizimining rivojlanganligi katta ahamiyatga ega. Hududga tashrif buyurayotgan turistlar soni, ularning ehtiyojlari, xarajatlari va xizmatlar sifati bo'yicha muntazam tahlillar olib borish orqali samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilish mumkin bo'ladi. Shu sababli Jizzax viloyatida turizm sohasida analitik markazlar faoliyatini rivojlantirish, ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash va statistik ma'lumotlar bazasini shakllantirish zarur hisoblanadi. Umuman olganda, Jizzax viloyatida mavjud turistik resurslardan oqilona foydalanish hududning iqtisodiy rivojlanishini jadallashtirish, yangi ish o'rinlari yaratish va aholi farovonligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Shu bilan birga, zamonaviy boshqaruv tizimi, investitsion faollik, ekologik barqarorlik va raqamli texnologiyalar asosida turizm sohasini rivojlantirish orqali viloyatning xalqaro turizm bozoridagi raqobatbardoshligini oshirish mumkin bo'ladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, turizm O'zbekiston iqtisodiyotining muhim va istiqbolli tarmoqlaridan biri bo'lib,

hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida katta ahamiyat kasb etadi. Jizzax viloyati ham o'zining boy tabiiy, rekreatsion va madaniy resurslari bilan turizmni rivojlantirish uchun katta salohiyatga ega hududlardan biri hisoblanadi. Hududdagi mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanish orqali aholi bandligini oshirish, xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish va iqtisodiy samaradorlikka erishish mumkin. Tadqiqot natijalari turistik resurslardan ratsional foydalanishda zamonaviy tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni joriy etish, infratuzilmani takomillashtirish, investitsiyalarni jalb qilish va xizmat ko'rsatish sifatini oshirish muhim ekanligini ko'rsatdi. Shu bilan birga, ekologik barqarorlikni ta'minlash, mahalliy aholini turizm faoliyatiga keng jalb etish va raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish sohaning uzoq muddatli rivojlanishiga xizmat qiladi. Umuman olganda, Jizzax viloyatida turizmni rivojlantirish va turistik resurslardan oqilona foydalanish orqali hududning iqtisodiy salohiyatini oshirish, xalqaro turizm bozorida raqobatbardoshlikni kuchaytirish hamda aholi farovonligini yaxshilash mumkin bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining "Turizm to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2019.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021. – 464 b.
3. Abdullayeva M., Xasanov S. Turizm iqtisodiyoti. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2020. – 312 b.

4. Qodirov B. O‘zbekistonda turizmni rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari. – Toshkent: Fan, 2019. – 256 b.
5. Axmedov O., Jo‘rayev F. Hududiy turizm va rekreatsion resurslardan foydalanish masalalari. – Samarqand: Zarafshon, 2021. – 228 b.
6. Rasulov A. Ekoturizmni rivojlantirishning zamonaviy tendensiyalari. – Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2022. – 198 b.
7. Xudoyqulov S. Turizm infratuzilmasini boshqarish va rivojlantirish. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2020. – 274 b.
8. Ismoilov N., Tursunov B. O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish istiqbollari. – Toshkent: Tafakkur, 2021. – 240 b.
9. Jizzax viloyati statistika boshqarmasi ma’lumotlari. – Jizzax, 2024.
10. O‘zbekiston Respublikasi Turizm qo‘mitasi ma’lumotlari va tahliliy hisobotlari. – Toshkent, 2023.
11. Karimov Q. Turizm marketingi va xalqaro turizm bozori. – Toshkent: Lesson Press, 2022. – 216 b.
12. To‘xtayev A. Rekreatsion geografiya va turistik resurslar. – Toshkent: Universitet, 2018. – 286 b.
13. Jo‘rayev T., Ergashev M. Hududiy iqtisodiyot va turizm klasterlari rivoji. // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar. – 2022. – №4. – B. 85–93.
14. Yusupov D. Turizm sohasida investitsion faoliyat samaradorligi. // Biznes-ekspert jurnali. – 2021. – №6. – B. 44–50.